

Nourish the Roots, and the Branches Will Grow

By Elder Dieter F. Uchtdorf
Of the Quorum of the Twelve Apostles

Toitke juuri ja oksad kasvavad

Vanem Dieter F. Uchtdorf
Kaheteistkümnne Apostli Kvoorum

October 2024 general conference

The branches of your testimony will draw strength from your deepening faith in Heavenly Father and His Beloved Son.

Teie tunnistuse oksad ammutavad jõudu teie süvenevast usust Taevasesse Isasse ja Tema armastatud Pojasse.

An Old Chapel in Zwickau

The year 2024 is something of a milestone year for me. It marks 75 years since I was baptized and confirmed a member of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints in Zwickau, Germany.

My membership in the Church of Jesus Christ is precious to me. To be counted among God's covenant people, with you, my brothers and sisters, is one of the greatest honors of my life.

When I think about my personal journey of discipleship, my mind often goes back to an old villa in Zwickau, where I have cherished memories of attending sacrament meetings of the Church of Jesus Christ as a child. It is there where the seedling of my testimony received its earliest nourishing.

This chapel had an old air-driven organ. Every Sunday a young man was assigned to push up and down the sturdy lever operating the bellows to make the organ work. I sometimes had the great privilege of assisting in this important task.

While the congregation sang our beloved hymns, I pumped with all my strength so the organ would not run out of wind. From the bellows operator seat, I had a great view of some stunning stained-glass windows, one depicting the Savior Jesus Christ and another portraying Joseph Smith in the Sacred Grove.

I can still remember the sacred feelings I had

Vana kogudusehoone Zwickaus

2024. aasta on minu jaoks üks verstaposti aasta. Möödub 75 aastat ajast, mil mind Sakamaal Zwickaus Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kiriku liikmeks ristiti ja kinnitati.

Minu liikmelisus Jeesuse Kristuse Kirikus on mulle kallis. See, et mind koos teiega, minu vennad ja õed, Jumala lepingurahva hulka arvatakse, on üks suur au minu elus.

Kui ma mõtlen oma isiklikule jüngrirajale, lähen mõtetes sageli tagasi Zwickau vanasse villasse, millega seoses mul on kalleid lapsepõlvemälestusi Jeesuse Kristuse Kiriku sakramendikoosolekutel osalemisest. Just seal sai minu tunnistuse seemik oma esimest kosutust.

Selles kogudusehoones oli suruõhuga töötav vana orel. Igal pühapäeval määrati üks noormees tõmbama üles-alla suurt kangit, mis liigutas oreli tööle panevat lõõtsa. Mul oli mõnikord suur au selle tähtsa ülesande juures abiks olla.

Kui kogudus laulis meie armastatud kirikulaule, pumpasin ma täiest jõust, et oreli õhk otsa ei saaks. Lõõtsaoperaatori istmelt avanes mulle suurepärase vaade mõnele imelisele vitraažaknale, millest üks kujutas Päästjat Jeesust Kristust ja teine Joseph Smithi pühas metsasalus.

Mäletan siiani pühasid tundeid, mis mind

as I looked at those sunlit windows while listening to the testimonies of the Saints and singing the hymns of Zion.

In that holy place, the Spirit of God bore witness to my mind and heart that it was true: Jesus Christ is the Savior of the world. This is His Church. The Prophet Joseph Smith saw God the Father and Jesus Christ and heard Their voices.

Earlier this year, while on assignment in Europe, I had the opportunity to return to Zwickau. Sadly, that beloved old chapel isn't there anymore. It was torn down many years ago to make room for a large apartment building.

What Is Eternal, and What Is Not?

I admit that it's sad to know that this beloved building from my childhood is now just a memory. It was a sacred building to me. But it was just a building.

By contrast, the spiritual witness I gained from the Holy Ghost those many years ago has not passed away. In fact, it has grown stronger. The things I learned in my youth about the fundamental principles of the gospel of Jesus Christ have been my firm foundation throughout my life. The covenant connection I forged with my Heavenly Father and His Beloved Son has stayed with me—long after the Zwickau chapel was dismantled and the stained-glass windows were lost.

“Heaven and earth shall pass away,” Jesus said, “but my words shall not pass away.”

“The mountains shall depart, and the hills be removed; but my kindness shall not depart from thee, neither shall the covenant of my peace be removed, saith the Lord.”

One of the most important things we can learn in this life is the difference between what is eternal and what is not. Once we understand that, everything changes—our relationships, the choices we make, the way we treat people.

Knowing what is eternal and what is not is key to growing a testimony of Jesus Christ and His Church.

Don't Mistake the Branches for the Roots

The restored gospel of Jesus Christ, as the Prophet Joseph Smith taught, “embrace[s] all, and every item of truth.” But that doesn't mean that all truth is of equal value. Some truths are core, essential, at the root of our faith. Others

valdasid, kui vaatasin neid päikesest valgustatud aknaid, kuulates pühade tunnistusi ja lauldes Siioni laule.

Selles pühas paigas tunnistas Jumala Vaim minu meeles ja südames, et see on tõsi: Jeesus Kristus on maailma Päästja. See on Tema Kirik. Prohvet Joseph Smith nägi Isa Jumalat ja Jeesust Kristust ning kuulis nende hääli.

Selle aasta alguses Euroopas lähetuses olles oli mul võimalus Zwickausse naasta. Kahjuks pole seda armastatud vana kogudusehoonet enam seal. See lammutati aastaid tagasi, et teha ruumi suurele kortermajale.

Mis on igavene ja mis mitte?

Tunnistan, et on kurb tõdeda, et see lapsepõlvest pärit armastatud hoone on nüüdseks vaid mälestus. See oli minu jaoks püha ehitis. Aga see oli vaid hoone.

Seevastu vaimne tunnistus, mille sain palju aastaid tagasi Pühalt Vaimult, ei ole kuhugi kadunud. Tegelikult on see muutunud tugevamaks. Asjad, mida ma oma nooruses Jeesuse Kristuse evangeeliumi aluspõhimõtete kohta õppisin, on olnud minu kindel alus kogu mu elu jooksul. Lepinguside, mille sõlmisin oma Taevase Isa ja Tema armastatud Pojaga, on minuga püsinud – kaua pärast seda, kui Zwickau kogudusehoone lammutati ja vitraažaknad kadusid.

„Taevas ja maa hävivad,” ütles Jeesus, „aga minu sõnad ei hävi mitte!”

„Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Jehoova, su halastaja!”

Üks tähtsamaid asju, mida me siin elus õppida saame, on, mis on igavene ja mis mitte. Kui me seda mõistame, muutub kõik – meie suhted, meie valikud, see, kuidas me inimesi kohtleme.

Teadmine, mis on igavene ja mis mitte, on võti, et meie tunnistus Jeesusest Kristusest ja Tema Kirikust võiks kasvada.

Ärge oksi juurtega segi ajage

Jeesuse Kristuse taastatud evangeelium, nagu õpetas prohvet Joseph Smith, „[võtab vastu] kogu ja iga tõde”. Kuid see ei tähenda, et kogu tõde on võrdse väärtusega. Mõned tõed on meie usus põhilised, olulised. Teised on lisad või harud –

are appendages or branches—valuable, but only when they are connected to the fundamentals.

The Prophet Joseph also said, “The fundamental principles of our religion are the testimony of the Apostles and Prophets, concerning Jesus Christ, that He died, was buried, and rose again the third day, and ascended into heaven; and all other things which pertain to our religion are only appendages to it.”

In other words, Jesus Christ and His atoning sacrifice are the root of our testimony. All other things are branches.

This is not to say that the branches are unimportant. A tree needs branches. But as the Savior told His disciples, “The branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine.” Without a connection to the Savior, to the nourishment found in the roots, a branch withers and dies.

When it comes to nourishing our testimonies of Jesus Christ, I wonder if we sometimes mistake the branches for the roots. This was the mistake Jesus observed in the Pharisees of His day. They paid so much attention to the relatively minor details of the law that they ended up neglecting what the Savior called “the weightier matters”—fundamental principles like “justice and mercy and faith.”

If you want to nourish a tree, you don’t splash water on the branches. You water the roots. Similarly, if you want the branches of your testimony to grow and bear fruit, nourish the roots. If you are uncertain about a particular doctrine or practice or element of Church history, seek clarity with faith in Jesus Christ. Seek to understand His sacrifice for you, His love for you, His will for you. Follow Him in humility. The branches of your testimony will draw strength from your deepening faith in Heavenly Father and His Beloved Son.

For example, if you want a stronger testimony of the Book of Mormon, focus on its witness of Jesus Christ. Notice how the Book of Mormon testifies of Him, what it teaches about Him, and how it invites and inspires you to come unto Him.

If you’re seeking a more meaningful experience in Church meetings or in the temple, try looking for the Savior in the sacred ordinances we receive there. Find the Lord in His holy house.

If you ever feel burned out or overwhelmed by your Church calling, try refocusing your service on Jesus Christ. Make it an expression of

väärtuslikud, kuid ainult siis, kui need on seotud põhitõdedega.

Prohvet Joseph Smith ütles samuti: „Meie usundi põhialuseks on apostlite ja prohvetite tunnistus Jeesusest Kristusest, et Ta suri, maeti maha ja tõusis kolmandal päeval surnuist üles ning läks taevasse; ja kõik muu, mis kuulub meie usundi juurde, on ainult lisand sellele tunnistusele.”

Teisisõnu, Jeesus Kristus ja Tema lepitusohver on meie tunnistuse juureks. Kõik muud asjad on oksad.

See ei tähenda, et oksad oleksid tähtsusetud. Puu vajab oksa. Kuid nagu Päästja ütles oma jüngritele: „Oks ei või vilja kanda iseenesest, kui ta ei jää viinapuu külge.” Kui puudub ühendus Päästjaga ehk juurtes leiduva toiduga, siis oks närbub ja sureb.

Mis puutub sellesse, kuidas toita oma tunnistust Jeesusest Kristusest, siis ehk me peame mõnikord oksa ekslikult juurteks. See oli viga, mida Jeesus oma aja variseride juures täheldas. Nad pöörasid nii palju tähelepanu seaduse suhteliselt väikestele üksikasjadele, et jätsid tähelepanuta selle, mis Päästja sõnul „on tähtsaim” – sellised aluspõhimõtted nagu „õigluse ja halastuse ja ustavuse”.

Kui soovite puud toita, siis te ei pritsi vett okstele. Te kastate juuri. Samamoodi, kui soovite, et teie tunnistuse oksad kasvaksid ja kannaksid vilja, toitke selle juuri. Kui te pole kindlad Kiriku mõne õpetuse, tava või ajaloo osa suhtes, siis otsige selgust usuga Jeesusesse Kristusesse. Püüdke mõista Tema ohvrit teie eest, Tema armastust teie vastu, Tema tahet teie jaoks. Järgige Teda alandlikult. Teie tunnistuse harud ammutavad jõudu teie süvenevast usust Taevasesse Isasse ja Tema armastatud Pojasse.

Näiteks kui soovite tugevamat tunnistust Mormoni Raamatust, keskenduge selle tunnistusele Jeesusest Kristusest. Pange tähele, kuidas Mormoni Raamat Temast tunnistab, mida see Tema kohta õpetab ning kuidas see kutsub ja inspireerib teid Tema juurde tulema.

Kui otsite tähendusrikkamat kogemust Kiriku koosolekutel või templis, siis püüdke otsida Päästjat pühades talitustes, mida me seal saame. Leidke Issand Tema pühas kojas.

Kui tunnete kunagi, et olete oma Kiriku kutses läbi põlenud või üle koormatud, siis proovige keskenduda oma teenimises taas Jeesusele Kris-

your love for Him.

Nourish the roots, and the branches will grow. And in time, they will bear fruit.

Rooted and Built Up in Him

Strong faith in Jesus Christ doesn't happen overnight. No, in this mortal world, it's the thorns and thistles of doubt that grow spontaneously. The healthy, fruitful tree of faith requires intentional effort. And a vital part of that effort is making sure we are firmly rooted in Christ.

For example: At first, we may be drawn to the Savior's gospel and Church because we are impressed by the friendly members or by the kind bishop or the clean looks of the chapel. These circumstances are certainly important to grow the Church.

Nevertheless, if the roots of our testimony never grow deeper than that, what will happen when we move to a ward that meets in a less impressive building, with members who aren't so friendly, and the bishop says something that offends us?

Another example: Doesn't it seem reasonable to hope that if we keep the commandments and are sealed in the temple, we will be blessed with a large, happy family with bright, obedient children, all of whom stay active in the Church, serve missions, sing in the ward choir, and volunteer to help clean the meetinghouse every Saturday morning?

I certainly hope that all of us will see this in our lives. But what if it doesn't happen? Will we stay bound to the Savior regardless of circumstances—trusting Him and His timing?

We must ask ourselves: Is my testimony based on what I hope to happen in my life? Is it dependent on the actions or attitudes of others? Or is it firmly founded on Jesus Christ, "rooted and built up in him," regardless of life's changing circumstances?

Traditions, Habits, and Faith

The Book of Mormon tells of a people who "were strict in observing the ordinances of God." But then a skeptic named Korihor came along, mocking the Savior's gospel, calling it the "foolish" and "silly traditions of their fathers." Korihor led "away the hearts of many, causing them

tusele. Muutke see oma armastuse väljenduseks Tema vastu.

Toitke juuri ja oksad kasvavad. Ja aja jooksul hakkavad nad vilja kandma.

Juurdunuina Temasse ja rajatuina Temale

Tugev usk Jeesusesse Kristusesse ei sünni üleöö. Ei, selles surelikus maailmas kasvavad iseenesest ainult kahtluste okkad ja ohakad. Terve, viljakas usupuu nõuab sihipäraselt pingutust. Ja selle pingutuse oluline osa on tagada, et meie juured on kindlalt Kristuses.

Näiteks algul võib meid tõmmata Päästja evangeeliumi ja Kiriku poole, kuna meile avaldavad muljet sõbralikud liikmed või lahke piiskop või kogudusehoone puhas välimus. Need asjaolud on Kiriku kasvamiseks kindlasti olulised.

Kuid kui meie tunnistuse juured ei kasva kunagi sellest sügavamale, siis mis saab siis, kui kolime teise kogudusse, mis kohtub vähem muljetavaldavalt hoones ja mille liikmed ei ole nii sõbralikud ja piiskop ütleb midagi, mis meid solvab?

Teine näide: kas ei tundu mõistlik loota, et kui me peame kinni käskudest ja oleme templis pitseeritud, õnnistatakse meid suure ja õnneliku perekonnaga, tarkade, kuulekate lastega, kes kõik jäävad Kirikus aktiivseks ja teenivad misjonitel, laulavad koguduse kooris ja aitavad igal laupäeva hommikul kogudusehoonet koristada?

Ma tõesti loodan, et me kõik seda oma elus näeme. Aga mis siis, kui nii ei juhtu? Kas me jääme Päästjaga seotuks sõltumata asjaoludest – usaldades Teda ja Tema ajastust?

Peame endalt küsima: kas minu tunnistus põhineb sellel, millised ootused mul oma elu suhtes on? Kas see sõltub teiste tegudest või hoiakutest? Või on see kindlalt rajatud Jeesusele Kristusele, „juurdunuina temasse ja rajatuina temale”, hoolimata elu muutuvatest oludest?

Traditsioonid, harjumused ja usk

Mormoni Raamat räägib inimestest, kes „täitsid rangelt Jumala talitusi”. Kuid siis tuli kohale skeptik nimega Korihor, kes pilkas Päästja evangeeliumi, nimetades seda rumalaks ja nende isade tobedaks pärimuseks”. Korihor juhtis „ära paljude südamed, pannes neid tõstma pead oma

to lift up their heads in their wickedness.” But others he could not deceive, because to them, the gospel of Jesus Christ was much more than a tradition.

Faith is strong when it has deep roots in personal experience, personal commitment to Jesus Christ, independent of what our traditions are or what others may say or do.

Our testimony will be tested and tried. Faith is not faith if never tested. Faith is not strong if never opposed. So don't despair if you have trials of faith or unanswered questions.

We should not expect to understand everything before we act. That is not faith. As Alma taught, “Faith is not to have a perfect knowledge of things.” If we wait to act until all of our questions are answered, we severely limit the good we can accomplish, and we limit the power of our faith.

Faith is beautiful because it persists even when blessings don't come as hoped for. We can't see the future, we don't know all the answers, but we can trust Jesus Christ as we keep moving forward and upward because He is our Savior and Redeemer.

Faith endures the trials and the uncertainties of life because it is firmly rooted in Christ and His doctrine. Jesus Christ, and our Father in Heaven who sent Him, together constitute the one undeviating, perfectly reliable object of our trust.

A testimony is not something that you build once and it stands forever. It's more like a tree that you nourish constantly. Planting the word of God in your heart is only the first step. Once your testimony starts to grow, then the real work begins! That's when you “nourish it with great care, that it may get root, that it may grow up, and bring forth fruit.” It takes “great diligence” and “patience with the word.” But the Lord's promises are sure: “Ye shall reap the rewards of your faith, and your diligence, and patience, and long-suffering, waiting for the tree to bring forth fruit unto you.”

My dear brothers and sisters, my dear friends, there's a part of me that misses the old Zwickau chapel and its stained-glass windows. But over the past 75 years, Jesus Christ has led me on a journey through life that is more thrilling than I could ever have imagined. He has

pahelisuses”. Kuid teisi ta ei saanud petta, sest nende jaoks oli Jeesuse Kristuse evangeelium palju enam kui traditsioon.

Usk on tugev, kui sellel on sügavad juured isiklikus kogemuses, isiklikus pühendumises Jeesusele Kristusele, sõltumata sellest, millised on meie traditsioonid või mida teised võivad öelda või teha.

Meie tunnistus pannakse proovile ja katsutakse läbi. Usk ei ole usk, kui seda kunagi proovile ei panda. Usk ei ole tugev, kui see kunagi vastuseisu ei koge. Nii et ärge heitke meelt, kui teil on usu proovilepanekuid või vastuseta küsimusi.

Me ei tohiks eeldada, et mõistame kõike enne, kui tegutseme. See ei ole usk. Nagu Alma õpetas: „Usk ei ole täiuslik teadmine asjadest.” Kui ootame tegutsemisega, kuni kõik meie küsimused saavad vastuse, piirame tõsiselt head, mida suudaksime korda saata, ja piirame oma usu väge.

Usk on ilus, kuna see jääb püsima ka siis, kui õnnistused ei tule ootuspäraselt. Me ei näe tulevikku, me ei tea kõiki vastuseid, kuid võime usaldada Jeesust Kristust, kui liigume edasi ja üles, sest Tema on meie Päästja ja Lunastaja.

Usk peab vastu katsumustele ja elu ebakindlusele, sest see on kindlalt juurdunud Kristuses ja Tema õpetuses. Meie Taevane Isa ja Tema saadetud Jeesus Kristus moodustavad üheskoos meie usalduse ühe kõikumatu, täiesti usaldusväärse objekti.

Tunnistus ei ole midagi, mille te üks kord üles ehitate ja mis püsib seejärel igavesti. See on rohkem nagu puu, mille eest te pidevalt hoolitsete. Jumala sõna istutamine oma südamesse on alles esimene samm. Kui teie tunnistus hakkab kasvama, algab tõeline töö! Seejärel te „hoolitsete selle eest suure hoolega, siis see juurdub ja kasvab üles ja kannab vilja”. See nõuab suurt usinust ja kannatlikkust „selle sõna eest hoolitsemisel”. Kuid Issanda lubadused on selged: „[Te] lõikate .. tasu oma usu ja oma usinuse ja kannatlikkuse ja pikameelsuse eest, millega te ootasite, et puu hakkab teie jaoks vilja kandma.”

Mu kallid vennad ja õed, mu kallid sõbrad! Üks osa minust tunneb puudust vanast Zwic-kau kogudusehoonest ja selle vitraažidest. Kuid viimase 75 aasta jooksul on Jeesus Kristus mind juhtinud teekonnal läbi elu, mis on põnevam, kui ma kunagi ette kujutasin. Ta on lohutanud mind

comforted me in my afflictions, helped me to recognize my weaknesses, healed my spiritual wounds, and nourished me in my growing faith.

It is my sincere prayer and blessing that we will constantly nourish the roots of our faith in the Savior, in His doctrine, and in His Church. Of this I testify in the sacred name of our Savior, our Redeemer, our Master—in the name of Jesus Christ, amen.

kannatustes, aidanud mul ära tunda oma nõrkused, ravinud mu vaimseid haavu ja toitnud mind mu kasvavas usus.

Minu siiras palve ja õnnistus on, et me toidaksime pidevalt meie usu juuri, mis on kinnitatud Päästjasse, Tema õpetusse ja Tema Kirikusse. Jagan selle kohta tunnistust meie Päästja ja meie Lunastaja, meie Õpetaja Jeesuse Kristuse pühal nimel, aamen.